

BESLUT
2025-08-27

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 16 april 2025

Saken

Omställningsstudiestöd under
sjukdom; även fråga om återkrav av
omställningsstudiestöd

Överklagandenämndens beslut

Överklagandenämnden avslår överklagandet.

Överklagandenämndens beslut får enligt 47 § andra stycket i lagen om
omställningsstudiestöd inte överklagas.

Ärendet

NN sökte och beviljades omställningsstudiestöd för vecka 36 år 2024 – vecka 3 år 2025 och för vecka 4 – 23 år 2025.

CSN ändrade sedan beviljningen avseende vårterminen till omställningsstudiestöd för vecka 4 – 7 och för vecka 13 – 23 år 2025. CSN beslutade samtidigt om återkrav av omställningsstudiestöd som betalats ut den 25 februari och den 25 mars 2025 för vecka 8 – 12 samma år. CSN anförde i huvudsak följande som skäl till beslutet. NN kan inte få omställningsstudiestöd för vecka 8 – 12 år 2025, trots att hon har en godkänd sjukperiod från Försäkringskassan för tiden den 8 februari – den 20 april 2025. Det beror på att hon har bedrivit studier under vecka 7 år 2025 och det finns även resultat inrapporterade den 18 mars och den 20 mars nämnda år. Eftersom NN har bedrivit studier under en del av sjukperioden kan omställningsstudiestöd inte beviljas för någon del av sjukperioden.

NN överklagade beslutet och anförde bland annat följande. Hon har erhållit omställningsstudiestöd för heltidsstudier i kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) vid A-stads universitet för lärarbehörighet i samhällskunskap på gymnasiet. Därutöver läser hon spanska A på distans på halvtid. Hon är flytande i spanska och har använt språket i sitt arbete på B-stads universitet under 20 års tid. Spanskstudierna är med andra ord enkla för henne och hon utför dessa studier för att erhålla de högskolepoäng som krävs för att bli behörig gymnasielärare även i spanska. Den 8 februari 2025 fick hon ett epileptiskt anfall, föll i samband med det, blev medvetslös

och skadade huvudet. Hon var därefter inskriven för utredning på neurologen vid sjukhuset i B-stad och den 13 februari fick hon besked om vad som orsakat det epileptiska anfall och att det var något som krävde operation. Den 21 februari opererades hon och var därefter inlagd på sjukhuset till och med den 3 mars. Hon fick under den perioden ytterligare ett epileptiskt anfall. Hon blev till följd av detta sjukskriven i åtta veckor på 100 procent. Det handlar om en mycket allvarlig situation som varit skakande för henne och som inneburit en stor psykisk påfrestning. Under vecka 8 – 12 skulle hon haft en praktikperiod på en gymnasieskola vilket, på grund av operationen och hennes hälsotillstånd, blev omöjligt. På söndagen den 16 februari (vecka 7) lämnade hon in en inlämningsuppgift. Uppgiften var i princip färdig innan hon drabbades av det epileptiska anfall och hon ägnade en timme åt slutredigering på söndagen innan hon lämnade in den. Vecka 8 ägnade hon totalt tre timmar åt spanskstudier för att ha något annat att tänka på då hon var väldigt orolig inför den kommande operationen. Spanskstudierna är som sagt väldigt enkla för henne och det är heller inte för dessa som hon beviljats omställningsstudiestöd. Under vecka 9 och 10 studerade hon ingenting och under vecka 11 ägnade hon sig åt spanskstudier i totalt två timmar för att ha något att tänka på när hon orkade. Under vecka 12 ägnade hon ytterligare tre timmar åt spanskstudierna och resultatet för hennes åtta timmars spanskstudier rapporterades in i Ladok den 18 mars (för avklarad tentamen) och den 20 mars (slutbetyg i kursen). Hon har varit helt oförmögen att bedriva studier under den aktuella perioden till följd av sin operation och allvarliga sjukdom. Hon har ägnat totalt nio timmar åt studier, varav en timme har rört de studier som hon beviljats omställningsstudiestöd för. Det var fråga om slutredigering av en redan skriven uppgift. Övriga timmar har ägnats åt språkstudier i ett språk som hon redan behärskar. Dessa tidsmässigt begränsade och för henne enkla studier kan inte tas till intäkt för att hon haft någon som helst studieförmåga. – NN bifogade bland annat läkarintyg.

CSN överlämnade överklagandet och handlingarna i ärendet och anförde bland annat följande i ett yttrande. En studerande som är sjuk men ändå bedriver studier kan inte anses vara helt oförmögen att studera. Överklagandenämnden har i tidigare avgörande (till exempel diarienumr 2023-01745) uttalat att en studerande som har en godkänd sjukperiod på heltid från Försäkringskassan men som har studerat under någon del av sjukperioden, inte oavbrutet kan anses ha varit helt oförmögen att bedriva sina studier. Den studerande har i ett sådant fall inte rätt till studiemedel under sjukdom för någon del av sjukperioden. NN har bedrivit studier under sin sjukperiod. Via meddelande till CSN samt i sitt överklagande har hon specificerat antal studerade timmar under vecka 8 – 12 år 2025. Att studierna i spanska varit mindre ansträngande att utföra utgör ingen förändring av bedömningen gällande studieförmåga. CSN har i det aktuella fallet bedömt att NN inte varit helt studieoförmögen. Regelverket kring studiemedel under sjukdom förutsätter att en studerande oavbrutet är helt oförmögen att bedriva studier för att få behålla sina studiemedel under sjukdom. NN har därmed inte rätt till omställningsstudiestöd under sjukdom. Då hon inte bedrivit studier enligt beslut om omställningsstudiestöd under vecka 8 – 12 år 2025 har hon inte heller rätt till ordinarie omställningsstudiestöd för dessa veckor.

NN lämnade, med anledning av CSN:s yttrande, in en skrivelse och anförde i huvudsak följande. Hon vill förtydliga att den uppgift som hon lämnade in under

vecka 7 i princip var färdig före den 8 februari eftersom hon ville färdigställa den innan hon skulle åka iväg på en planerad resa för att besöka sin son som bor på annan ort. Hon var inte nöjd med resultatet men chansade ändå och skickade in uppgiften, som med nöd och näppe blev godkänd. Uppgiften i fråga skedde inom ramen för den utbildning som hon beviljats omställningsstudiestöd för. Hon delar därtill inte CSN:s uppfattning och slutsatser kring de telefonsamtal som hon haft med myndigheten. När det gäller de studier för vilka hon beviljats omställningsstudiestöd har hon alltså ägnat en timme, den 16 februari, åt dessa och det var då fråga om slutredigering av en sedan tidigare skriven inlämningsuppgift. Den uppgiften bör knappast ifrågasättas eftersom hon veckan innan drabbats av det epileptiska anfall, fallit, skadat huvudet och blivit medvetslös. Den 10 - 13 februari var hon inlagd på sjukhus. Att hon inte var i stånd att under den tiden göra något som krävde ansträngning eller koncentration kan det heller rimligtvis inte råda någon osäkerhet kring. Frågan bör alltså vara om hennes spanskstudier, som hon bedrivit vid sidan av KPU-studierna, ska omöjliggöra att hon får rätt till den sjukersättning som hon, enligt läkarens och Försäkringskassans bedömning, haft rätt till. Under hennes många samtal med CSN förklarades aldrig regelverket för henne och hon hänvisades heller inte till var hon kunde ta del av information om det. Ingen nämnde för henne att hon under sin sjukdomsperiod inte fick bedriva några studier alls. Hon utgick från att det var KPU-studierna som hon var sjukskriven ifrån eftersom det var helt uppenbart för henne att hon inte kunde bedriva dessa studier på grund av sin allvarliga sjukdom.

CSN lämnade därefter, genom dess rättsavdelning och på nämndens begäran, in ett yttrande och anförde bland annat följande. NN har beviljats omställningsstudiestöd för studier vid A-stads universitet, kompletterande pedagogisk utbildning ämneslärare, under perioden vecka 36 år 2024 – vecka 3 år 2025 och vecka 4 – 23 år 2025. NN har en av Försäkringskassan godkänd sjukperiod för perioden den 8 februari – den 20 april 2025. Hon har emellertid uppgett att hon återgick i studier vecka 13. Hon har begärt omställningsstudiestöd under sjukdom för vecka 7 – 12. Under vecka 7 slutredigerade NN en inlämningsuppgift i utbildningen till ämneslärare. Uppgiften lämnades in den 16 februari och arbetsinsatsen för det var en timme. Under vecka 8 – 12 bedrev hon inga studier på denna utbildning. NN har även bedrivit studier i spanska på högskolenivå under våren 2025. Enligt egen uppgift har hon lagt ner 3 timmar vecka 8, 2 timmar vecka 11 och 3 timmar vecka 12 på sina studier i spanska. Hon har inte uppburit omställningsstudiestöd för dessa studier.

Regelverket om studiemedel under sjukdom ska tillämpas även för studerande inom omställningsstudiestödet. Av bestämmelserna i studiestödsförordningen följer att med sjukperiod avses tid då en studerande på grund av sjukdom oavbrutet har varit helt oförmögen att bedriva sina studier. ÖKS har i tidigare avgöranden uttalat att någon, som mer än mycket marginellt, studerar under en sjukperiod inte kan anses vara helt oförmögen att studera. Däremot kan resultat från redan lästa kurser komma att redovisas i Ladok under en period när den studerande är oförmögen att studera, till exempel för att han eller hon under sjukperioden lämnat in redan färdiga uppgifter. ÖKS har även fastslagit att en studerande som har en godkänd sjukperiod på heltid från Försäkringskassan, men som har studerat under någon del av sjukperioden, inte oavbrutet kan anses ha varit helt oförmögen att studera.

CSN kan konstatera att NN, under den sjukperiod som Försäkringskassan godkänt, har bedrivit följande studier. Under vecka 7 har hon slutredigerat och lämnat in en inlämningsuppgift i den kurs som hon beviljats omställningsstudiestöd för. Hon

har uppgett att hennes arbetsinsats var 1 timme. NN har under vecka 8 – 12 inte bedrivit några studier som hon beviljats omställningsstudiestöd för. Hon har emellertid under perioden genomfört en hemtentamen om 4,5 högskolepoäng i kursen i spanska. Hemtentamen lämnades in den 18 mars, efter att hon bedrivit ett fåtal timmars studier under vecka 8, 11 och 12. En fråga i ärendet är om studierna i spanska ska beaktas trots att de inte omfattas av beslutet om omställningsstudiestöd. Bestämmelserna om studiemedel under sjukdom i studiestödsförordningen utgår från att en studerande ska vara helt oförmögen (eller under vissa förutsättningar halvt oförmögen) att studera. Enligt CSN:s mening saknar det betydelse att de studier NN bedrivit under vecka 8 – 12 inte är desamma som de hon beviljats omställningsstudiestöd för. Studierna i spanska bör därför beaktas vid bedömningen av om NN varit oavbrutet helt oförmögen att studera.

Fråga är då om den studieinsats NN genomfört under sin sjukperiod är så marginell att hon ändå kan anses ha varit helt oförmögen att studera. CSN anser att en sammanställning av en sedan tidigare nästan klar inlämningsuppgift i utbildningen till ämneslärare med en arbetsinsats om en timme torde vara sådan marginell arbetsinsats som inte bör föranleda att hon inte kan anses vara helt oförmögen att studera. Den studieinsats som NN har genomfört i sina spanskstudier kan dock inte anses vara mycket marginell. Dessa studier visar tvärtom att hon inte kan anses ha varit helt studieoförmögen under den aktuella perioden. NN kan därför inte anses ha varit oavbrutet helt oförmögen att studera och har därför inte rätt till omställningsstudiestöd under sjukdom. Hon har enligt egen uppgift heller inte bedrivit några studier alls vid utbildningen till ämneslärare, som hon beviljats omställningsstudiestöd för, under vecka 8 – 12 och har därför inte rätt till ordinarie omställningsstudiestöd för dessa veckor. CSN anser därför att överklagandet bör avslås.

NN lämnade därefter in en skrivelse och anförde i huvudsak följande. Det stämmer inte att hon skulle ha meddelat CSN att hon återgått till studier vecka 13. Det är en missuppfattning från CSN. Hon var sjukskriven till och med den 20 april men återgick till studier två veckor tidigare, måndagen den 7 april (dvs. vecka 15), efter samråd med sin läkare. Det är således även felaktigt att ange att hon begärt omställningsstudiestöd under sjukdom för vecka 7 – 12. När det gäller frågan om hennes studier i spanska ska beaktas trots att de inte omfattas av hennes beslut om omställningsstudiestöd så vill hon åter betona att hon inte på något sätt fått information om, eller kunnat ana, att hennes ytterst begränsade studier i ett språk som hon redan behärskar skulle kunna användas som argument för att hon ska gå miste om den sjukersättning hon måste anses ha uppfyllt kraven för. Hon vill också tillägga att det känns frustrerande att dessa studier enligt CSN endast ska beaktas när det är till hennes nackdel, men inte på motsvarande sätt till hennes fördel. Om hennes ytterst marginella insats i spanska ska tas i beaktande och göra att sjukperioden inte godkänns så borde de också tas i beaktande när man beräknar erhållna poäng för omställningsstudiestöd denna termin. När det gäller huruvida hennes studieinsats ska ses som marginell eller inte vill hon åter betona att hon är flytande i det spanska språket och har använt språket i sitt arbete på B-stads universitet under 20 års tid. Det måste i detta sammanhang särskilt noteras att det är fråga om en A-kurs på distans. Boken hon tenterade av den 18 mars handlade om latinamerikansk politik – en bok som hon dessutom redan hade läst. Hon har i hela sitt yrkesliv arbetat med inriktning mot Latinamerika och har en magisterexamen från samhällsvetarlinjen med statskunskap som huvudämne. Ett enklare studieämne går därför knappast att finna

för henne. Om det hade varit fråga om några andra studier hade hon – i det tillstånd hon var i under denna period – inte klarat av det. Hennes insats om totalt 8 timmars spanska studier måste därför ses som ytterst marginell.

Av studiedokumentationssystemet Ladok framgår att NN är registrerad på kurserna LPAK60 och LPAK71 inom ramen för KPU under vårterminen 2025. Hon är därtill registrerad på kursen Spanska II: Spanskamerika, kultur och samhälle om 7,5 högskolepoäng (hp) under tiden den 20 januari – den 30 mars och kursen Spanska I: Modern spanskspråkig text om 7,5 hp under tiden den 31 mars – den 8 juni 2025. NN har, i kursen Spanska II, fått 4,5 hp registrerade den 18 mars och ytterligare 3 hp registrerade den 20 mars 2025.

Författningsbestämmelser

Av 39 § lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd framgår följande. En studerande som har beviljats omställningsstudiestöd ska till Centrala studiestödsnämnden anmäla en sådan ändring av sina förhållanden som har betydelse för att få omställningsstudiestöd eller för stödets storlek.

Av 40 § lagen om omställningsstudiestöd framgår följande. Om en studerande har fått omställningsstudiestöd felaktigt eller med för högt belopp på grund av att han eller hon har förvärvsarbetat i en större omfattning än den som lagts till grund för beräkningen av stödet, ska det som betalats ut för mycket krävas tillbaka.

Om någon i annat fall än som avses i första stycket genom oriktiga uppgifter eller genom att inte fullgöra sin uppgifts- och anmälningsskyldighet eller på något annat sätt har orsakat att omställningsstudiestöd lämnats felaktigt eller med för högt belopp, ska det som betalats ut för mycket krävas tillbaka. Detsamma gäller om någon på annat sätt fått stöd felaktigt eller med för högt belopp och insett eller borde ha insett detta.

Om det finns synnerliga skäl, får ett krav på återbetalning enligt första eller andra stycket helt eller delvis avstås.

Av 18 § förordningen (2022:857) om omställningsstudiestöd framgår följande. Bestämmelserna i 3 kap. 26-32 §§ studiestödsförordningen (2000:655) om studiemedel under sjukdom ska också tillämpas när det gäller omställningsstudiestöd.

Av 3 kap. 26 § studiestödsförordningen (2000:655) framgår bland annat följande. I 27–32 §§ finns bestämmelser om studiemedel vid sjukdom i vissa fall. I nämnda paragrafer avses med

1. sjukperiod: tid då en studerande på grund av sjukdom oavbrutet har varit
  - a) helt oförmögen att bedriva sina studier, eller
  - b) till hälften oförmögen att bedriva sina heltidsstudier och det rör sig om ett sådant medicinskt väldokumenterat sjukdomstillstånd som motsvarar villkoren för särskilt högriskskydd enligt 13 § första stycket 2 lagen (1991:1047) om sjuklön,

2. studietid: den del av ett kalenderhalvår då en studerande bedriver studier och den del av kalenderhalvåret då den studerande skulle ha bedrivit studier om han eller hon inte hade blivit sjuk.

Av 3 kap. 27 § studiestödsförordningen framgår bland annat följande. Studiemedel får lämnas för en sjukperiod som infaller under tid för vilken den studerande har beviljats studiemedel.

Av 3 kap. 29 § samma förordning framgår bland annat följande. En studerande har rätt till studiemedel endast för sådan sjukperiod eller del av den som har godkänts av Försäkringskassan. Försäkringskassan ska godkänna sjukperioden om Försäkringskassan bedömer att en studerande på grund av sjukdom är

1. helt oförmögen att bedriva sina studier, eller
2. till hälften oförmögen att bedriva sina heltidsstudier och att det rör sig om ett sådant medicinskt väldokumenterat sjukdomstillstånd som avses i 26 § andra stycket 1 b.

Överklagandenämndens bedömning

I ärendet är klarlagt att NN, såvitt avser vårterminen 2025, sökte och beviljades omställningsstudiestöd för vecka 4 – 23. Det är också klarlagt att hon har en av Försäkringskassan godkänd sjukperiod för tiden den 8 februari – den 20 april 2025 och att hon, under nämnda sjukperiod, har redovisat 7,5 högskolepoäng i kursen Spanska II.

Som redovisats ovan ska regelverket om studiemedel under sjukdom tillämpas även för studerande inom omställningsstudiestödet. Regelverket kring studiemedel under sjukdom förutsätter att en studerande oavbrutet är helt – eller i vissa fall halvt – oförmögen att bedriva studier för att få behålla sina studiemedel under sjukdom. Överklagandenämnden har i tidigare avgöranden (till exempel dnr. 2023-01745 och 2021-04448) uttalat att någon som, mer än mycket marginellt, studerar under en sjukperiod inte kan anses vara helt oförmögen att studera. Däremot kan resultat från redan lästa kurser mycket väl komma att redovisas i Ladok under en period när den studerande är oförmögen att studera, till exempel för att han eller hon under sjukperioden lämnat in redan färdiga uppgifter.

I det aktuella ärendet gör Överklagandenämnden följande bedömning. Överklagandenämnden finner inte anledning att ifrågasätta den förklaring som NN lämnat avseende sin studieinsats och studiernas enkelhet. Enligt Överklagandenämndens praxis kan å andra sidan 7,5 högskolepoäng, motsvarande fem veckors heltidsstudier, inte anses utgöra en marginell studieinsats, om det inte rör sig om resultat från redan lästa kurser eller om en färdig uppgift som lämnats in under sjukperioden. Utredningen i ärendet visar att det inte är fråga om sådana förutsättningar i det aktuella fallet. Överklagandenämnden kan vidare konstatera att det saknar betydelse att de studier som NN bedrivit under sjukperioden inte är desamma som de hon beviljats omställningsstudiestöd för. NN kan därför inte, på grund av sjukdom, oavbrutet anses ha varit helt oförmögen att bedriva sina studier under tiden den 8 februari – den 20 april 2025 på det sätt som avses i 3 kap. 26 §

studiestödsförordningen. Gällande författning och Överklagandenämndens praxis på studiemedelssidan, som ger ledning här, ger då inte stöd för att bevilja omställningsstudiestöd under sjukdom för någon del av sjukperioden under vårterminen 2025.

Överklagandenämnden bedömer vidare att NN, genom att inte fullgöra sin uppgifts- och anmälningsskyldighet, har orsakat att omställningsstudiestöd betalades ut felaktigt den 25 februari 2025, för vecka 8 samma år, och den 25 mars för vecka 9 – 12 år 2025. Grund för återkrav finns därför. För att återkrav ska kunna efterges krävs att det finns synnerliga skäl, det vill säga ytterst speciella omständigheter. De omständigheter som NN har åberopat är, enligt Överklagandenämndens mening, inte sådana att det finns synnerliga skäl för eftergift. Överklagandet ska därför avslås.

Beslutet har fattats av Eva Gullfeldt, ordförande, Robert Dalman, myndighetschef samt ledamöterna Victor Holmström, Staffan Ingmanson, Gunilla Lavås, Helena Söderberg och Jenny Twana efter föredragning av Stefan Öberg.

Kopia till CSN och CSN:s rättsavdelning